13. IX 29.

Taktikaline õppus.

1. Harjutused maastikul, 2. Orienteerumine: a) kompassi, b) taskurella ja c) kohalikke esemete abil. 3. Asimuti leidmine: a) looduses, b) kaardil.

1. Orienteerumine taskurella abil.

Suunime tunnimäitaja päikese poole ja jagame kaheteistkümne ja tunnimäitaja vahelise nurga pooleks. Poolitaja näitab lõunasuunda.

2. Asimuti leidmine.

Vabastame kompassi nõela ja pöörame karbikest seni, kuni 0° ühtib nõela põhjaotsaga. Ülle kompassi tsentri viserime sooritava eseme pääle: millist kraadiarvu läbistab sihitud joon, see ongi selle eseme asimut (põhjasuuna ja sihitud joone vahelise nurga kraadide arv).

3. Asimuti leidmine kaardil.

Orienteerime kaardi ja märgime oma asukoha kaardil. Asetame kompassi tsentri oma seisupunkti ja talitame samuti, nagu maastikul.

4. Oma seisukoha määramine kaardil.

Valime maastikul raks silmatorkavat eset. Märgime samad esemed kaardil ja orienteerime kaardi. Ühe kaardil märgitud esemete viserime samade esemete pääle looduses. Sirgete lõikepunkt ongi meie asukoht kaardil.

5. Maastiku vaatlemine.

Selguse mõttes vaadeldav maaala jaotatakse kolme ossa: kaugem-, keskmine- ja lähem vaatluspiirkond. Seletamisel harilikult alatakse lähema vaatluspiirkonna paremast nurgast.

6. Märkide juhatamine.

Alul juhatatakse päästmund (pool paremal, paremal, otse, pool vasakul ja vasakul). Päästmuna nimetatakse silmatorkav ese (üksik puu, ehitis jne). Siis sirutatakse parem käsi 60cm. kaugusele ette, peegaendapoole, ja ühe või mitme sõrme laiusega silmatorkavast esemest juhatatakse märk kätte... Uut märki ei juhatata enne, kui kuulajaskond „käes!" hüüab.

Päästetungi-lahingu järgud.

1. Lähenemine ja kontakti loomine:
   a) lähenemine kaugelaske piirkonda (12km.) ja b) lähenemine mõjuva suurtükitule piirkonda (5km).
2. Kallaletung algab 2km. kaugusel, alles jäetud vaenlase mõjuva raskekuulipildujate laskeraadiusi. Siin võetakse oma alla kallaletungi lähte alus, kus igale üksusele antakse kindel ülesanne ja paigutа-

takse oma märgi vastu. Kallaletung on tule ja liikumise kombinatsioon.

3. Rünnak algab 200 mtr. kauguselt

4. Edu arendamine ja vallutatud maaala oma käes hoidmine.

Kaitsepositsiooni üldkuju.

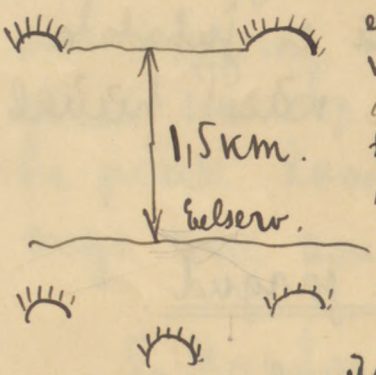

Julgestuspositsiooni asuvad lahingvalvestid (üksikud paod), keda praegu välja komplekteerida kõrvale üksikud, umbes 1 pääjõuduudest. Julgestuspositsiooni ülesanderes on raevalase luure- ja ülevaatise osad kinni pidada ja alarmeerida pää-vastupanupositsiooni.

Pää-vastupanupositsioon koosneb üksikuist vastupanupesist (paod) ja toetuspunkte süsteemist, mis on hajutatult paigutatud vastavalt maastiku omadustele sügavuti ja laiuti. Ülesanne: eelseina ees peab varjama kõikide raevalase kallaletung ja peab igat juhust kasutama ülemineekuks kallaletungile.

Sõjagaasi füüsilisi ja keemilisi omadusi. 13.XI 29.

1. Peab surmama inimest või ajutiselt võitlusvõimetuks tegema.
2. Peab õhust raskem olema.
3. Ei tohi keemilisse ühendusse astuda taimestiku ja vee auruga.
4. Ei tohi keemiliselt laguneda päikese kiirte mõjul ega suurte põrutuste tagajärjel.
5. Vedelikuna olles peab kiiresti aurama.

Šarlaste sõjagaasi jaotus.

1. Ärritavad ained: bensüülbroom, klooratsetoon, difenüülkloorarsiin, martoniit. Mõjuvad silmadele pisaravil tekitavalt, ilmahale-ajas aevastama, oksendama ja sügelema. Ei ole surmav; mõju ajutine. Tarvitati ilmasõjas juba 1914a. oktoobris.

2. Kloor-gaasid (1915a. kevadel): kloor, broom, lämmastikkaheltishapend (NO_2) jt. Kloor on kol-

lakasroheline vänge lõhnaga gaas. Tarvitati gaaslaternena. Mõjub ropsule ja ilanahale, tuues kaasa põrnarikka lämbumissurma.

3. Foskeeni-ajajärk (1916 a. alul). Foskeen on peaaegu värvitu ja lõhnata gaas, mõjub 2-3 tunni jooksul pärast organismi sattumist. Mõjub eeskätt ropsule ja silmadele.

4. Sinihappe (segatud gaasidega) ajajärk.

Sinepi-gaas e. „kollane rist" e. iperiit on värvitu ja lõhnatu gaas; mõjub mõne tunni pärast, tekitades raskestiparanevaid mädanevaid haavu. Tungib ka läbi riiete ja saabaste. Samuti mõjub häviteavalt siseelunditele (ropsu, soolikad). Tarvit. vedelikuna mürskudes, mille lõhkemisel osa otsekohe auruks muutub, kuna lõvrosa vedelikuna maapinnale pritsul, kus ta kuni 2 nädalat aurab (kui -10° C - ei aura). Kaitsevahend: määritatud kohtade hõõrumine kloorlubja või selle piimaga. Lastakse 10-15 min. seista ja pestakse soojas vees ja seebiga puhtaks. Ka tarv. kummeeritud riided ja saapad (1918 a. võeti tarvit.)

5. Kirjude gaaside ajajärk.

6. Lõhkeainete plahvatusel tekkiv gaaside grupp (süsinikkahend CO). CO on värvitu ja lõhnatu gaas, kergem õhust. Mõjub kopsudele.

Lahinggaaside tarvitamisviisid.

1. Gaasilaine. Esimesena tarvitasid teda sakslased prantslaste vastu Flandrias 22. apr. 1915a. Sün lasti 180 000 kg vedelat kloori 6 rkm. lainel rindel. Mürgitatuid 15000, surnuid 5000. 31. mail 1915a. oli suurem rünnak venelaste vastu, kusjuures tarvitati samuti kloori. Mürgitatuid 9100, surnuid 6000. Aga gaasilainet oli raske tarvitada: tuli oodata tihti nädalate kaupa soodsaid ilmastikuolusid (tuule suund ja kiirus – 2-3 m/sek).

Pahatihti takistasid maapinna vormidki gaasilaine tarvitamist (kõrgastikud).

Kõrgel neil põhjusel hakatigi hiljem mürkgaasi laskma mürskudes, kusjuures need täidetî kas gaasiga, vedelikuga või kindlakehalise mürkainega.

Pääle selle lastakse mürkgaase ka veel miinidega.

Mürkgaasida määramisabinõud.

Siem, nina, mitmed loomad (hobune, anijt) ja keemilised reaktüvid.

Kaitseabinõud.

Esimesena tarvitasid praeguse maski sarnast kaitserahendit inglased. See oli rasid marlega kaetud puuvilla lapp, mis sisaldas aineid, mis mürkgaase neutraliseerisid. Pärastpoole tarvitasid venelased juba kummi-maski, mis kattis

kogu pääd. Praegune mask katab ainult pääd näo. E.T gaasilarhes

1. Näokate ühes suukarbiga. 2. Kurn.

1) Näokate: a) päitsed - otspael, külmupael, kurklapael, kan-
Näokate on kahekordne: väliskord on depael õlitga immutatud,
seemise korra välispind aga kummeeritud;
b) kummiraam, kus asuvad aknaklaasid ja d) tihendusri-
ba.
2) Suukarp: a) sissehinganise- ja c) väljahinganiskambrea ühes
kummiventiilidega.
3) Kurn: a) suitsukurn, b) gaasikurn, d) kurna kaitsetupp.

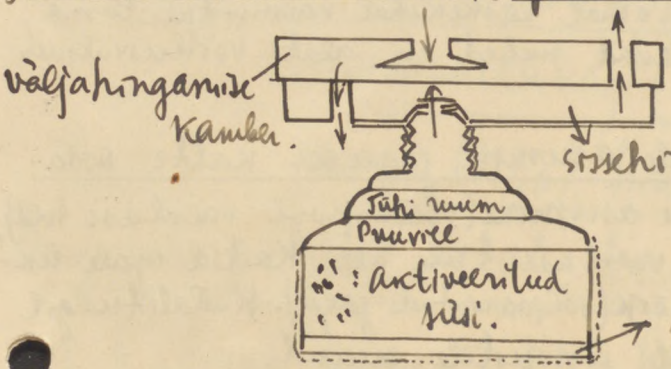

→ keemilised ained ja sõe tolm.

Tarbekaline väljaõpe.

Laskekoht peab vastama kolme nõuet: 1) vaenlast peab nägema ja ise peab olema laskeala ja 2) peab varjatud olema vaenlase vaatluse ja kuulide eest ja 3) püssil peab olema tugi.

Laskurpesa valmistamine (individuaalkaevik).

1. Enne töö algust asukoht moondada. 2. Asukoht peab vastama üldiselt laskeala nõudeid. 3. Pääd ja küünarnukke tõstmata aetakse mued rõhu ja ümna alt ette, külgedele ja taha kõigusega 25 cm. 4. Süvendamise järjekord: a) lamades laskmiseks, b) põlvelt ja d) püsti.

Pääsvastup. pos. olevа jaо tegevus (vastup anu pesa).

Vastup. pesa koosneb: a) laskeaugust laskurile ja kuulipildujale, b) vahupostist ja d) varjendist.

Lahingvalmus tähendab: a) vahipostid on väljas, b) laskeaugud on kuulipildujale ja laskurile (kaevikud), d) kuulipildуja juures vastav arv mehi, kes valmis igal hetkel tule avamiseks, e) vabad mehed on varjendis.

Võitlusvalmus tähendab: a) sama, mis lahinguvalmus, kuid iga laskur on omal laskekohal valmistulistama, b) julgestuspositsioonil olevad mehed on alati võitlusvalmis olekus.

Omalt küljelt kaitseb asumise jagunel kahte ossa: a) pealmisandel kaitseb asumine (väljaspool vaenlase tuld) ja b) kaitseb asumine vaenlase tule all. Kaitsd igale üksusele antakse kaitsekõrk (väljaarvatud jagu). Kallaletungile antakse väikesemaatele üksustele suund.

Kuulipildуja jaо koosseis:

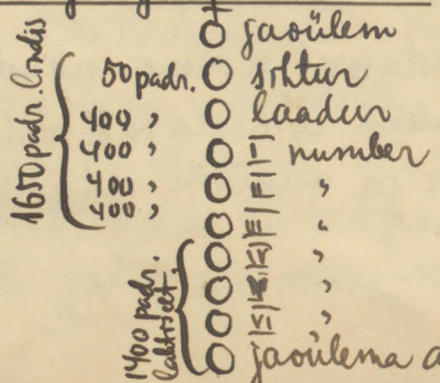

27.XI 29.

Kaitseväe teenistuse üldkeelmus.

(17. eluaastast – 55 eluaastani).

1. III järgu reserv 17a–20a (30).
1/juunist–1/nov.
2. III järgu maakaitsev. kuni 55 a.
3. Sundus lik teenistusaeg (1–1,5 a.)
4. Käsutusväge (20–25a)
5. I järgu reserv (25–45a.)
6. I " maakaitseväge (45–55a).
7. II " reserv (45a). Isikud, kes mõnesugusel põhjusel ei ole teennud.
8. II järgu maakaitsev. (45–55a.).
9. Tööteenistuskohuslased.

Kaitsevägede jaotus.

Jalavägi.	Kahurvägi.	Ratsavägi.
Rügement.	Diviisi suurtükivägi.	Rügement.
Pataljon.	grupp.	—
Kompanii.	Patarei.	Eskadron.
Rühm.	Rühm.	Rühm.
Jagu.	Jagu.	Jagu.

Sooritusvägi.	Tehniline insenerivägi.	Lennuvägi.
Rügement.	Eraldi pataljon.	Rügement.
Rong.	—	Divisjon.
Kompanii.	Kompanii.	Eskadrill.
Rühm.	Rühm.	Rühm
Jagu.	Jagu.	

Merivägi.

1. Laevastik: a) divisjon ja b) laevad.
2. Kaldaväed.
3. Merikindlused.

11. VII 29.

Ohvitserid kaitseväes.

Ohvitserid jagunevad kolme liiki:

1. Kindralid: a) kindral, b) kindral-leitnant ja d) kindral-major.
2. Vanemad ohvitserid: a) kolonel, b) kolonel-leitnant ja d) major.
3. Nooremad ohvitserid: a) kapten, b) leitnant, d) noorem-leitnant, e) lipnik ja ohvitseri asetäitja ainult sõja ajal.
4. Allohvitseride auastmed: a) veltvebel, b) vanem allohvitser, d) noorem allohvitser.
5. Sõdurite auastmed: a) kapral, b) reamees ja d) noor

14

„Rännak" kaitsevões.

1. Väeründe ülesjaotaga.
2. Vaenlase suunas (kus ees nõrgad kaitseosad, või kus nad üldse puuduvad).
3. Tüüpiline rünne.
4. Taandumised

Rännakut teostavad üksused saadavad välja rännak-kaitse osad, kelle ülesandeks on: a) kaitsta pääjõude ootamata kallaletungi eest, b) tagada katkematut liikumist (kõrvaldada eest vaenlase osad, kes püüavad seda takistada).

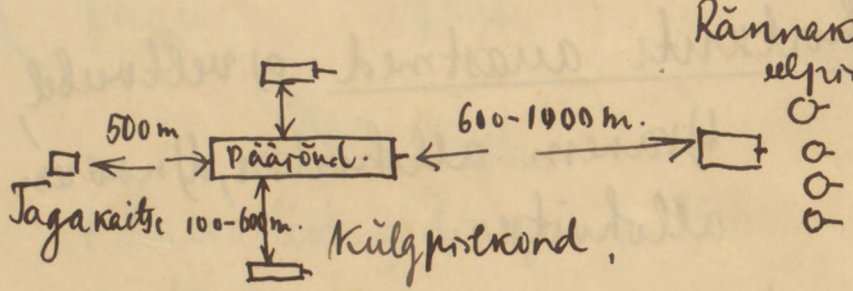

Kompanii rännakul, kaitstud rännak-kaitse püikondadega.

Töö väga hästi tehtud
Ltn. 17/XI 29.